

Za vse v vrtcih ni prostora

Podražitve, ki nas vsako leto takoj po 1. januarju že kar običajno pozdravijo, prinesejo po praznikih pravo iztreznitev. Pridejo višji računi za elektriko, za ogrevanje, stanovanje, podraži se hrana itd. Vse to pa seveda potegne za sabo že drug plaz podražitev, tudi tam, kjer si najmanj želimo. Vrtec na primer.

V Ljubljani se te dni že dogovarjajo o dražjih oskrbovalninah, ki naj bi pričele veljati 1. marca. Oskrbovalnina za dojenčke v jasličnih oddelkih (v njih so otroci do največ 34. meseca starosti) bo v Ljubljani v povprečju dražja za 23 odstotkov, za varstvo drugih predšolskih otrok pa se bodo cene v povprečju povečale za 19 odstotkov.

V Ljubljani je bila lani povprečna oskrbovalnina za dojenčka 3.554 dinarjev, povprečna oskrbnina za predšolske otroke pa 2.659 dinarjev. Letos bo povprečna oskrbnina za dojenčke veljala 4.231, za predšolske otroke pa 3.273 dinarjev.

V ljubljanskih vrtcih je bilo lani 15.297 otrok. Med njimi je bilo 13.241 predšolskih otrok, dojenčkov pa samo 2.056! Pred vrati vrtcev je ostalo 8.615 otrok. Do 2. leta so jih odklonili 3.006, med 2. in 3. letom starosti 2.490 in med 3. in 7. letom 3.119. Skupna številka vseh odklonjenih otrok v Ljubljani seveda ni čisto natančna, ker so nekateri starši vložili prošnje v dva ali več vrtcev v želji, da bi se vendarle nekje našel prostor tudi za njihove otroke.

● Če »črnih« varuhinj ne bi bilo?

Ste se že kdaj vprašali, kje je vsa ta množica odklonjenih otrok, ko so njihovi starši v službi? Nekateri srečneži imajo pač upokojene starše, ki so pripravljene varovati svoje vnuke. Drugi si pomagajo s tetami, strici, sorodniki. Veliko staršev dela tudi v nasprotnih izmenah. Tako je otrok v varnih rokah, le družina ni med tednom nič skupaj. Problem nastane ob pol dveh, ko mora eden že v službo, drugega pa do pol treh ni nazaj. Če sta v bližini kakšna dobra sosed ali sosed, še gre, kaj pa, če ju ni...? Potem je pač otrok eno uro čisto sam. Nesreča pa, kot veste, nikoli ne počiva. Kako sta starša tisto uro živčna, vam ni treba posebej opisovati. Še huje je, če gre za enoroditeljsko družino, prostora v vrtcu pa ni...

Tedaj je edina rešitev tako imenovano »črno« varstvo. O njem pa ni nikjer zaželeno prav naglas govoriti, še manj pisati. Tisti, ki se tako ali drugače poklicno ukvarjajo z otroškim varstvom, bi najraje sploh videli, da nihče ne bi vedel zanj. Je pač tako. Če problema ne vidiš ali nočeš videti, ga pač ni! Da ne bi bili krivični, naj vendarle povejmo, da tudi ti ljudje kdaj pa kdaj spregovorijo o »črnem« varstvu. Toda zanj nimajo lepih besed. Toda, se mar naše otroško varstvo (občinsko, mestno in republiško) zaveda, kaj bi bilo, če bi vse »črne« varuhinje kar čez noč prenehale varovati otroke? Marsikje bi se delo lahko skoraj popolnoma ali pa vsaj delno ustavilo. Samo v Ljubljani

bi moralo zaradi tega ostati doma vsaj 3 tisoč ljudi!

Torej lahko upravičeno zapišemo, da bi morali biti »črnim« varuhinjam pravzaprav hvaležni. Nekateri res niso primerne, prepričani pa smo, da je večina kar dobra. Bi jim sicer starši zaupali svoje ljubke štručke in klepetave malčke. Najbrž ne!

Res je, da marsikatera ne zna ravnati z otrokom tako, kot piše v knjigah. Otroci so prikrajšani za vzgojo, ki jim jo nudijo v vrtcih. In prav zato, ker je toliko otrok brez ustreznega varstva, smo uvedli 80-urni program: malo šolo za vse otroke, da bi bile razlike v znanju pred vstopom v šolo čim manjše.

Čeprav smo zapisali in na sejah to povsod ponavljamo, da moramo slehernemu otroku zagotoviti zdrav telesni in duševni razvoj, moramo vendarle priznati, da tega še ne moremo. Vrtcev je bilo, jih je in jih bo še lep čas premalo. Zato ni prav, da tako malo razmišljamo o »črnem varstvu«. Ni prav, da ta posej cvete stran od družbenih oči. Zato predlagamo, da bi legalizirali »črno« varstvo v naši občini, mestu in republiki. Spremeniti bi ga morali v legalnega, v takšnega, nad katerim bi bedela najbližja vzgojno-varstvena organizacija! Le malo bolj zagnano bi morali delati in imeti neprestano pred očmi, da v Ljubljani 8.615 otrok nima varstva!

● Združevanje osebnega dela z VVO

Da vas prepričamo, da se lahko marsikaj stori, če je volja, navajamo primer: Obiskali smo NADO CILENŠEK, ki stanuje v Komenskega ulici 14. Do nedavnega je bila »črna« varuhinja, sedaj pa je že tretji mesec redno zaposlena pri VVO Ane Ziherl. V varstvu ima 6 otrok. Kaj nam je o tem sama povedala.

»Zaradi svojih dveh otrok sem ostala doma, ker zanju nisem dobila varstva. Imam sedem let delovne dobe. Žal mi je bilo pustiti službo, a nisem mogla drugače. Potem sem, ker sva z moževimi dohodki težko shajala, vzela v »črno« varstvo dva otroka. Ves čas pa me je motilo to, da mi ne teče delovna doba. Moja prijateljica – tudi varuhinja na domu – Anica Juričeva me je ves čas prepričevala, naj se kot varuhinja zaposlim pri vrtcu. Potem sem le zbrala toliko poguma in potrkala na vrata VVO Ane Ziherl. Pa so me zaposlili. Varujem šest otrok. Nihče nima več kot tri leta. Rada imam otroke, tudi mož je vesel, da je okoli naju živ-žav. Iz vrtca pa mi pomagajo z nasveti, pa tudi sobo, ki jo imam samo za svoj mali vrtec, so mi opremili. In dosti

Varuhinja Nada Cilenšek z enim od svojih varovancev.

časa imam, da se lahko ukvarjam z otroki, saj mi tudi vse obroke hrane pripeljejo iz vrtca na dom. Vsem ženskam, ki jih delo z otroki veseli in imajo primeren prostor, priporočam, da postanejo varuhinje na domu,« je zaključila Nada Cilenšek.

In koliko je plačana za svoje delo? Za vsakega otroka dobi 1.416,10 dinarjev in 2.350 dinarjev najemnine za prostoro. Jasno je, da mora biti soba, kjer so otroci, pozimi primerno ogrevana in tudi čista. Starši plačujejo za varstvo malo manj kot po veljavni lestvici v VVO Ane Ziherl.

● Strogi normativi

V Ljubljani je trenutno samo 53 varstvenih družin, ki varujejo 272 otrok. Zakaj jih ni več?

Vrtec dobi, če želi organizirati varstvo v družini, za opremo le 15.000 dinarjev. To pa je premalo. Družini, ki je pod okriljem vrtca, morajo namreč kupiti otroške postelje, previjalno mizico, igrače, posodo, perilo itd. Tudi ne kaže, da bi letos dobili dosti več. Vrtci že tako nimajo dovolj sredstev. Varstvenih družin je malo tudi zaradi visokih normativov. Ti na primer prepovedujejo varstvo v 15. nadstropju. Od varstvene družine zahtevajo posebno sobo, svetlo, zračno, dovolj veliko...

Prav je, da so normativi strogi! Toda, kako uskladiti potrebe z njimi? In zakaj lahko varuje varuhinja otroka v 15. nadstropju na »črno«, legalno pa ga ne sme? Dejali boste, da družba ne more prevzeti odgovornosti, če se kaj pripeti, če je potres, požar in podobno. Ali ni to dvolično? Mar ne stanujejo ti otroci tudi s svojimi starši tako visoko, nekateri še višje...?

Zavedamo se, da se vseh »črnih« varstev res ne bi dalo legalizirati, ker nekateri preprosto nimajo smisla, ne pogojev, da bi varovali otroke na domu. Toda kdo lahko o tem odloča? Najbrž tisti, ki delajo v vrtcih pri otroškem varstvu, pedagogi...

● Potreben je le družben nadzor

Saj nihče ne pričakuje, da bi se to dalo storiti čez noč. Začeti je potrebno zagnano. Dosti žensk bi se javilo za ta poklic na domu, če bi več vedele o njem. Vsaka varuhinja ali varuh na domu ima iste pravice in dolžnosti kot

vsak delavec v združenem delu. Ima dopust, teče mu delovna doba, prejema reden mesečni dohodek in je zdravstveno in pokojninsko zavarovan.

Poglejte, koliko žensk in moških se predčasno invalidsko upokojuje, ker za stroji ne zdržijo več! Potem pa dobijo nizko pokojnino. Mar ne bi mogli do konca delovne dobe delati kot varuh ali varuhinja? Morda bi bilo zanje prav organizirati kakšen tečaj pri šoli za varuhinje.

Možnosti je veliko, le izkoristiti jih moramo. Če ni prostora v vrtcu, tedaj je možna rešitev varstvo na domu, ki bo družbeno nadzorovano. V tujini imajo posebne biroje, ki vam zagotove

7 VRTCEV V NAŠI OBČINI

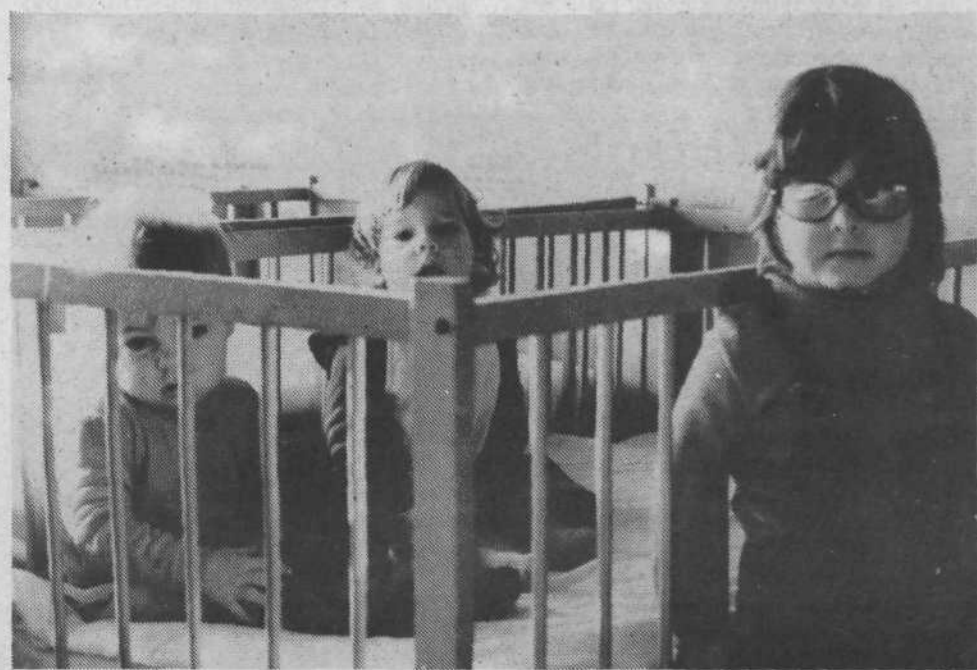
V občini Center imamo sedem vrtcev: Ane Ziherl, dr. France Prešeren, Klinični center, Poljane, Prule, Vodmat in PTT. V njih je 2.663 otrok, med njimi 532 dojenčkov. Vseh sedem vrtcev je lani odklonilo 1.181 otrok. V štirih varstvenih družinah je 24 otrok.

V občini Center živi 3.014 otrok.

varstvo na domu. Tudi pri nas so potrebe staršev podobne, saj v vrtcih ni dvoizmenskega varstva in nikjer ni moč organizirano dobiti varuško za nekaj ur na domu. V dnevnem časopisu pa lahko preberemo, da študentka varuje otroka za silvestrovo, prek vikendov in praznikov... Toda spet »ilegalno«, mimo družbeno nadzorovanega varstva!

● Sprejeti sprejemljive oblike varstva

Za konec pa tole. Denarja za otroško varstvo je premalo. Prav zato so vrtci tako dragi. Toda, kako nameniti več denarja za otroško varstvo, če pa imamo premalo dohodka na prebivalca, da bi lahko namenili več za družbeni standard? Kaže torej, da moramo v vseh sredinah bolje in več delati. Z lastnimi močmi, iznajdljivostjo, prizadevnostjo pa moramo zapolniti vse vrzeli v našem otroškem varstvu: predvsem zares slediti potrebam in se oprijeti oblik, ki so najbolj sprejemljive.

»Joj, kam bi nas deli?...«